

De unge og kirken

ASBJØRN SAGSTAD
Kirkens Sosialtjeneste

Vi opplever for tiden økende oppmerksomhet omkring barn og unges situasjon i vårt samfunn. Også fra kirkelig hold er engasjementet tiltagende, og det har trolig noe sammenheng med den såkalte «Ung i kirken» – utredningen som gjennomgikk en foreløpig behandling på Kirkemøtet høsten 1991. «Ung i kirken»-dokumentet er sluttproduktet fra en sammensatt arbeidsgruppe oppnevnt av Kirkerådet i 1989. Gruppen besto av representanter fra den offisielle kirke og 6 kristelige organisasjoner. Målsettingen var klar: En kraftig opprioritering av barne- og ungdomsarbeidet i kirken med hovedvekt på ungdom. En uhyre viktig prosess var dermed påbegynt.

En utredning blottet for diakonal bevissthet

Det var både med en viss forventning og spenning jeg leste «Ung i kirken»-utredningen. Dessverre måtte jeg med skuffelse og en viss uro konstantere følgende: **Det diakonale aspektet er så godt som totalt fraværende.** Også mediaoppslagene som fulgte i kjølvannet av presentasjonen, gikk på de trygge og etablerte grupper premisser. Når det kirkelige ungdomsarbeidet på bred basis blir satt på dagsorden slik det nå legges opp til, er det urovekkende dersom situasjonen for de mest utsatte barne- og ungdomsgrupper ikke blir viet oppmerksomhet. I såfall blir det også gitt tydelige signaler om hva slags kirke man ønsker å forme for framtiden og hvem kirken skal være til for.

Kirkemøtets behandling av «Ung i kirken» høsten 1991 og oppfølgingen deretter, gir heldigvis visse forhåpninger om en inkludering av det diakonale

perspektivet. Men det forutsetter et bredt engasjement fra ulike diakonale miljøer som ser dette som en utfordring.

Et samfunn der de svake faller utenfor

Vårt samfunn er organisert på en måte som gjør at barn og unge er og blir en salderingspost. Særlig gjelder dette de mest utsatte som blir for «bråkete og brysomme». Nå begynner vi for alvor å få resultater av en slik prioritering på bordet. Stadig nye rapporter og tallmateriale forteller om et samfunn der en stor gruppe unge mennesker lider av mangel på grunnleggende omsorg og kjærlighet – og som dermed går glipp av en nødvendig ballast. De utsettes for umulig belastninger bl.a. på grunn av konfliktfylte og vanskelige hjemmeforhold. Veien er for mange kort til negative miljøer preget av rusmisbruk, kriminalitet og vold. Negativ adferd, aggressiv

væremåte, utstøting i miljøet og dårlig selvbylde gjør mørkt med det asosiale, kriminelle, ofte ruspregede miljøet til en slags hjemkomst. Mange kjenner tilhørighet, blir akseptert og får full uttelling for sine egenskaper.

Vi vet at omkring 200.000 barn i Norge lever i familier med alkoholproblemer. Bortimot 10.000 barn opplever hvert år at familien blir oppløst. Bak tallene skjuler det seg mange sårbare, ensomme og redde barn. Eller som en betegnede har uttalt: «Barn med sprengstoff i bagasjen». Mange aleneforeldre lever under forhold der ansvaret for barn og unge blir ekstra vanskelig fordi de mangler avlastning og personer som kan tre støttende til.

Bispemøtet høsten 1991 la fram dystre fakta om virkeligheten for mange unge gjennom saken om Barns Rettsstilling. Denne virkeligheten er det både etisk og moralsk umulig å «velge» bort når spørsmålet om de unge og kirken blir satt på dagsorden. Dette vil til syvende og sist bli et spørsmål om kirkens troverdighet. Til tross for at menigheter og organisasjoner i kirken i alle år har utrettet et uvurdelig arbeid for og blant barn og unge, har vi som kirke ikke maktet i stor nok grad – slik Jesus selv gjorde, å engasjere oss i de svakeste grupperes situasjon og livsvilkår.

Det gjelder våre barn og unge

Fra sentrale og lokale myndigheter får vi gang på gang høre at barn og unge representerer ett av samfunnets hovedsatsningsområder for 90-årene. Det er gledelig! Den pågående opprustning av barne- og ungdomsvernet er ett positivt tegn. Nettopp i denne situasjonen er det ytterst beklagelig dersom kirken ikke evner å komme seg skikkelig på banen. Menigheter og kristne organisasjoner med sine mange arbeidsgrenser spredt utover hele landet, representerer nettopp et viktig sosialt nettverk i nærmiljøene. Det blir avgjørende om vi fremover klarer å mobilisere de menneskelige ressurser i lokalmiljøene slik at nettverkene ikke rakner ytterligere. For faktum er at jo flere positive faktorer og personer som finnes rundt de utsatte ungdommene, desto raskere oppdrift har de fra bunnen og opp til overflaten igjen. Og da gjelder det at det er noen der til å dra dem på land.

Når/om vi våger å ta de unge på alvor

Mangel på tilhørighet, trygghet og nærhet er blant vår tids såreste problemer. Mange utsatte og bortkomne ungdommer har gjennom hele oppveksten mang-

let trygghet og nærhet. Sorgen har de lært å holde for seg selv. Vi snakker om en verden hvor det er tøft å overleve som hele mennesker. Der barn og unge får harde, tøffe skall rundt seg for å beskytte lengtende, følsomme hjerter.

Hva er vi som enkeltmennesker, familier og menigheter villige til å gi – av nærhet og åpenhet? Er vi altfor redde for å møte andres smerte, kanskje gjennom utbrudd og aggresjon? Passer det ikke inn i våre vellykkede kretser og forsamlinger?

Vi snakker i bunn og grunn om hva vi bør gjøre for at evangeliet skal framstå fulltonig og helt. Da må vi gi de unge i sin alminnelighet langt større plass i menighetens totale virksomhet. Vi må som en sa: «la de unge få komme opp fra kjelleren». Kirken trenger de unge og ikke minst den spontanitet, forventning og livsglede som de bærer med seg. Det vil garantert bli både berikende og fornyende.

Nå må vi imidlertid ikke tro at de unge vil strømme til kirker og forsamlingshus. Kulturbarriere er mange steder større enn vi forestiller oss. Nei, vi må våge oss ut på gater, kafeer, kjøpesentra, diskoteker eller andre arenaer der de unge oppholder seg. Det handler om å leve med de unge, – kjenne etter hvordan det er å vokse opp innenfor den menigheten vi tilhører.

Kanskje det fører til at vi må prioritere ressursbruken litt annerledes i våre menigheter, f.eks. ikke nødvendigvis produsere så mange ord?

Vi må ved hjelp av oppsøkende kjærlighet – akkurat slik Mesteren så forbilledlig viste oss, lete etter de mange bankende hjerter. Det handler om å være tilstede, bry seg om, – og ikke minst: lytte. – Da kommer vi inn på livet – og tenk hvilket budskap vi dermed formidler! Jeg tror det vil skje noe med oss og de vi treffer på veien.

Skal det bli bevegelse i retning av en tydeliggjøring av evangeliet i forhold til de altfor mange forsømte barn og unge, må det for alvor mobiliseres på bred kirkelig front – og i nært samarbeid med andre gode krefter i lokalmiljøet.

For: Det gjelder våre barn og unge!

---

*Asbjørn Sagstad
Org. konsulent i
Kirkens Sosialtjeneste
Vibesgt. 11
0356 Oslo*
